

‘Niemand mag hier lukraak graven en stenen opblazen’

Egyptoloog Zahi Hawass, bijgenaamd de Faraos, heerst als een potentat over de piramides, sfinxen, tempels en tombes

Als een faraos zwaait Zahi Hawass de scepter over het historische erfgoed van Egypte. Dat heeft hem veel vijanden, maar ook immense populariteit opgeleverd. Een gesprek.

Door ALEXANDER WEISSINK

CAIRO, 6 DEC. Zahi Hawass heeft zijn buik vol van fantasmen met allerlei waanzinnige theorieën over het oude Egypte. Het hoofd van de Egyptische Raad van Oudheden en de beroemdste Egyptoloog van deze tijd kan er geen geduld voor opbrengen. De een zegt dat er nog een geheime kamer in de grote piramide van Giza is. De ander gelooft dat documenten van de verloren beschaving van Atlantis in een ruimte onder de rechterpoot van de sfinx verborgen liggen. „Het is allemaal bullshit“, brult hij boos tijdens een interview op zijn kantoor. „Als ik de amateurs hun gang laat gaan, zullen ze Egypte te gronde richten.“

Hawass is onverbidlijk, ook als een theorie zo gek nog niet klinkt. Zoals de claim van de Belgische kunstenaar Louis de Cordier dat hij enkele maanden geleden een legendarisch labirynth vlakbij de vervallen piramide van Hawara

zou hebben gevonden. De Cordier komt het land niet meer in, zegt Hawass. „Hij heeft de wereld voorgelogen en de regels overtreden door niet eerst mij te informeren.“ Of de ontdekking wel of niet geloofwaardig is, doet er volgens hem niet toe. „Ze kunnen van alles verzinnen, maar ik ben de beschermheer“, zegt de baas over alle piramides, sfinxen, mummies, tempels en tombes die Egypte tot de bakermat van de beschaving maken. „Niemand mag hier nog lukraak komen graven, boren en stenen opblazen. Die tijden zijn voorbij. Ik laat alleen wetenschappers toe.“

De man is vandaag behoorlijk uit zijn humeur. Hij heeft net op zijn donder gekregen van zijn baas, de minister van Cultuur, omdat de tuin van het Egyptische museum er niet netjes bijstond toen een buitenlandse hoogwaardigheidsbekleder een bezoek bracht. „Hij was woedend“, zegt Hawass verontwaardigd.

Hawass regeert als een potentat over zijn rijk van Egyptische oudheden. Dat hij daarbij niet iedereen te vriend houdt, is wel iudelijk. Vooral op internet wordt er flink wat gal over hem gespuwd. Vanwege zijn continue verschijning in spannende maar niet erg waarheidsgetrouwe documentaires van National Geographic

Channel en Discovery Channel wordt Hawass vaak afgedaan als een showbink die het niet zo nauw neemt met de wetenschap. Zijn ego is groter dan veel professionele Egyptologen kunnen verdragen. Alles draait om de verrichtingen, avonturen en ontdekkingen van hem en hem alleen.

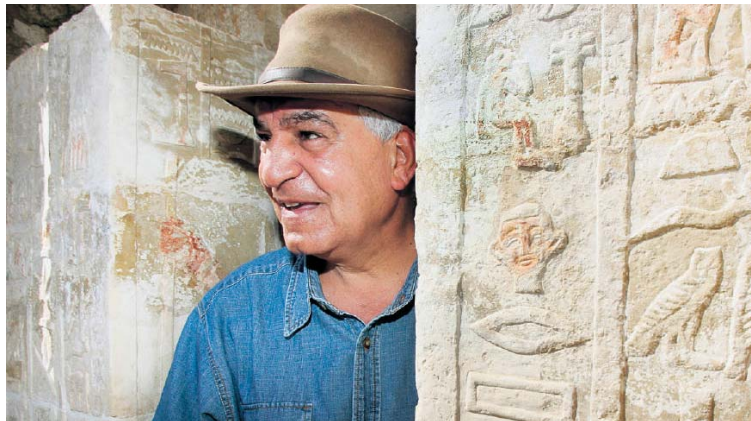
De Belgische De Cordier beging daarom een grote fout door zelf aandacht van de media te vragen voor het vermeende labirynth. Ont-

Als ik niet oplet zullen de amateurs Egypte te gronde richten

Egyptoloog Zahi Hawass

dekkingen mogen alleen door Hawass wereldkundig worden gemaakt. Maar hoe vaak heeft Hawass niet een vondst geclaimd, terwijl zijn vakbroeders het werk hadden gedaan? Hoe kan hij met zekerheid stellen de mummie van de legendarische koningin Hatshepsut te hebben geïdentificeerd aan de hand van CT-scans en DNA-onderzoek, als hij geen contra-expertise toelaat?

Hawass veegt alle kritieke resoluut van tafel. Het is volgens hem allemaal pure jaloezie. „Mijn te-

Zahi Hawass Foto AP

genstanders zijn allemaal afgezaant van Seth, de god van het kwaad.“ Hij beschouwt zichzelf als de grootste expert in de Egyptologie en wenst ook zo benaderd te worden. Niet zonder reden wordt hij ook wel de Faraos genoemd.

Maar ondanks zijn onhebbelikheden, dwingt Hawass veel respect

af. Sinds hij in 2002 werd aangesteld als hoofd van de Raad van Oudheden heeft hij veel goeds gedaan. „Het was een puinhoop“, zegt hij zelf over de toestand van de beroemde monumenten die jaarlijks miljoenen bezoekers trekken. Toeristen klommen overal op en raakten alles aan, bussen parkeerden aan de voet van de pi-

ramides, souvenirverkopers vielen bezoekers genadeloos lastig en paarden en kamelen scheren alles onder. „Ik heb alles opgeruimd“, zegt Hawass en hij heeft gelijk. Een bezoek aan de Piramides van Giza, de Tempels van Luxor en Karnak en de talloze andere monumenten is niet meer de worstelpartij die het voorheen was.

Ook heeft hij prachtige nieuwe musea geopend zoals in Luxor, Sakkara en Alexandrië. Het wachten is nu nog op de oplevering van het Grote Museum van Oudheden bij het Giza Plateau waarmee het hopeloos verouderde Egyptische Museum in het centrum van de stad wordt vervangen.

Als geen ander krijgt Hawass zaken gedaan. Dat is knap in een land dat wordt gekenmerkt door een even reusachtige als indolente bureaucratie. Ook moeilijke, onpopulaire maatregelen schuwt hij niet. Onder zijn hoede werd een heel dorp vlakbij de Vallei van de Koningen verhuisd omdat de bewoners een bedreiging vormden voor de faraonische objecten. Nu is hij bezig de laan met sfinxen vanaf de tempel van Luxor uit te graven. Ook daar moeten huizen worden gesloopt.

Hawass ontkent dat hij gedwongen was maatregelen te treffen omdat Unesco had gewaarschuwd Egyptische monumenten op de lijst van bedreigd erfgoed te plaatsen vanwege hun belabberde toestand. „Daar heb ik Unesco heus niet voor nodig. Ik weet zelf het beste hoe de zaken er hier voorstaan. Ze moeten niet denken dat ze mij iets kunnen vertellen.“

De Egyptische oudheid is te lang het speelveld van buitenlanders geweest, vindt Hawass. Egp-

te moet zelf de hoofdrol gaan spelen. „Het is onze geschiedenis en het is hoog tijd dat wij daarvoor verantwoordelijkheid nemen.“ Hij heeft geen boodschap aan klachten dat hij buitenlandse expedities het werk belemmert. „Ik heb bij mijn aantreden nieuwe regels opgesteld en die gelden voor iedereen“, zegt hij streng. Hawass stuurde in de afgelopen jaren meer dan vijftig missies het land uit. Dan nog zijn er elk jaar tweehonderd buitenlandse expedities in Egypte actief. „Ik discrimineer niet, maar het is mij wel toegestaan Egyptische archeologen extra te motiveren.“

Hawass wil een blijvende stemmel drukken op de Egyptologie. Hij is vastberaden een grote ontdekking te doen in de Vallei van de Koningen. Alle vondsten zijn daar door buitenlanders gedaan, waarvan de beroemdste het graf van Toetanchamon door Howard Carter in 1922. Hij spreekt hoopvol over de graafwerkzaamheden in een tunnel vlakbij het graf van Koning Seti I. Ook is hij naarstig op zoek naar de tombe van Koning Ramses VIII. „Ik verwacht in de komende weken iets te kunnen bekendmaken“, zegt hij veelbelovend. „Het wordt de eerste keer dat mijn team, een puur Egyptisch team, geschiedenis schrijft in de Koningsvallei.“